

OS PARTICIPIOS

O participio, como adxectivo que é, ten as categorías de caso, xénero e número e concorda cun substantivo, e como verbo, ten as categorías de tempo e voz.

	Voz activa	Voz pasiva
Presente	<i>amans</i> -ntis <i>habens</i> -ntis <i>legens</i> -ntis <i>audiens</i> -ntis	—
Perfecto	—	<i>amatus</i> -a -um <i>habitus</i> -a -um <i>lectus</i> -a -um <i>auditus</i> -a -um
Futuro	<i>amaturus</i> -a -um <i>habiturus</i> -a -um <i>lecturus</i> -a -um <i>auditurus</i> -a -um	[Xerundivo] <i>amandus</i> -a -um <i>habendus</i> -a -um <i>legendus</i> -a -um <i>audiendus</i> -a -um

MORFOLOXÍA

PARTICIPIO DE PRESENTE ACTIVO

Fórmase co **tema de presente** e declínase como un adxectivo da 3ª declinación dunha soa terminación. Ex.: verbo *statuo*, -is, -ere, -ui, -utum “decidir, establecer”.

	M/F sg.	N sg.	M/F pl.	N pl.	
Nom.	<i>statuens</i>	<i>statuens</i>	<i>statuentes</i>	<i>statuentia</i>	
Voc.					
Acc.	<i>statuentem</i>				
Gen.	<i>statuentis</i>		<i>statuentium</i>		
Dat.	<i>statuenti</i>		<i>statuentibus</i>		
Ab.	<i>statuenti (-e)*</i>				

PARTICIPIO DE PERFECTO PASIVO

Cf. Voz pasiva

PARTICIPIO DE FUTURO ACTIVO

Fórmase a partir do **tema de supino** e declínase como un adxectivo 2-1-2: tema de supino – *ur* – desinencias básicas da 2ª e 1ª declinación.

	M	N	F
	SG		
Nom.	āmātūrūs	āmātūrūm	āmātūrā
Voc.	āmātūrē		āmātūrā
Acc.	āmātūrūm		āmātūrām
Gen.	āmātūrī		āmātūrāe
Dat.	āmātūrō		
Ab.	āmātūrō		āmātūrā
	PL		
Nom.	āmātūrī	āmātūrā	āmātūrāe
Voc.	āmātūrī		
Acc.	āmātūrōs		āmātūrās
Gen.	āmātūrōrūm		āmātūrārūm
Dat.	āmātūrīs		
Ab.			

TEMPO E VOZ DO PARTICIPIO

Os participios establecen unha relación co verbo principal de simultaneidade, anterioridade e, aínda que de pouco uso, posterioridade.

Simultaneidade

Fortissime pugnantes conciderunt.

→ 'Pelexando con extraordinaria bravura, sucumbiron'.

Germani hostes fugientes usque ad flumen persequuntur.

→ 'Os xermanos perseguen aos inimigos mentres foxen cara ao río'.

Anterioridade

Militum pars horum a barbaris circumventa periit.

→ 'Unha parte destes soldados rodeada polos bárbaros morreu'.

Tres nobilissimi Haedui capti ad Caesarem perducuntur.

→ 'Tres heduos do máis alto rango, que foran feitos prisioneros, son conducidos ante César'.

Sabinus suos hortatus signum dedit.

→ 'Sabino, despois de arengar aos seus, deu o sinal'.

Posterioridade

Ave *Caesar, morituri te* *salutant.*
 → ‘Ave César, os que van morrer saúdante’.

TRADUCIÓN DO PARTICIPIO

En xeral, e case sempre, poderemos traducir os participios deste xeito:

- calquera participio por unha oración de relativo;
- o participio de presente tamén por xerundio simple; e
- o participio de perfecto tamén por participio; mesmo, e se ese matiz é identificable, por unha oración subordinada circunstancial.
- O participio de futuro apenas se usa, salvo para formas perifrásticas.

AS FUNCIÓNS DO PARTICIPIO

Como dicíamos antes, o participio, como adxectivo verbal que é, ten as funcións propias dun adxectivo. Podemos atopar o participio en varias construcións sintácticas: participio concertado, substantivado ou absoluto.

PARTICIPIO CONCERTADO (MODIFICADOR OU COMPLEMENTO PREDICATIVO)

Neste caso, o participio concorda en caso, xénero e número cun substantivo ou pronome da oración, e desempeña a función de modificador ou complemento predicativo

Eodem die legati ab hostibus missi ad Caesarem venerunt.

→ ‘Ese mesmo día, os legados enviados/que foran enviados polos inimigos chegaron ante César’

PARTICIPIO SUBSTANTIVADO

Nesta construción, o participio non concorda con ningún elemento da oración, senón que el mesmo desempeña a función dun substantivo

Verba volant, scripta manent.

→ ‘As palabras voan, os escritos permanecen’

Omnia timentes miseri sunt.

→ ‘Os que todo temen son desdichados’

PARTICIPIO ABSOLUTO

É un tipo especial de participio concertado. O participio concorda cun substantivo ou pronome en caso ablativo. Tamén se denomina **ablativo absoluto** —de *absolvere*, ‘desligar’—, pois no pasado se considerou que esta construción era independente da oración.

Rege vulnerato, hostes fugerunt.

→ ‘Ferido o rei, os inimigos déronse á fuga’.

→ ‘Sendo ferido o rei, os inimigos déronse á fuga’.

→ ‘Tras ser ferido o rei, os inimigos déronse á fuga’.

→ ‘Posto que o rei fora ferido, os inimigos déronse á fuga’, etc.

EXERCICIOS:

TRADUCE AO LATÍN OU GALEGO ESTAS ORACIÓNS:

2. <i>Hostes captos interficiunt</i>	
3. <i>Hostes victi se receperunt partim in silvas, partim in castra</i>	
4. <i>Consul ad bellum missus ingentibus proeliis omnem provinciam cepit</i>	
5. <i>Galli a C. Sulpicio fugati in silvas venerunt.</i>	
6. <i>Galli pugnaturi cum Attalo aurum omne et argentum suis civitatibus tradiderunt.</i>	
7. <i>Hac re Sulla commotus cum exercitu ad urbem venit.</i>	
8. <i>Homines orationem tuam audituri non solum amici sed etiam inimici sunt.</i>	
9. <i>Legatos miserunt pacem petituros</i>	
10. <i>Romani legatos pacem petentes miserunt.</i>	
11. <i>Saguntini fame victi ab Hannibale capiuntur.</i>	
12. <i>Sed Germanos similem exercitum habentes non oppugnavit.</i>	
13. <i>Victi Carthaginenses pacem a Romanis petiverunt.</i>	
14. <i>Strenue tamen pugnans ille miles occiditur.</i>	
15. <i>Valerianus in Mesopotamia bellum gerens a Sapore, Persarum rege, vicitur.</i>	